

2022-06-03 Tietovirta- ja sanastotyön koordinaatioryhmän kokous

Aika: 3.6.2022 klo 9-11

Paikka: Teams (linkki kalenterikutsussa)

Kutsutut:

- Jukka Haapamäki, OKM
- Ilmari Hyvönen, OKM
- Tomi Kytölä, OKM
- Kari Korhonen, OKM
- ~~Liisi Hakalisto, OKM~~
- Tero Huttunen, OKM
- Erja Nokkanen, OPH
- Outi Kivipelto, OPH
- Laila Puranen, OPH
- Anna Loukkola, Tilastokeskus
- Riikka Rautanen, Tilastokeskus
- Walter Rydman, CSC (vara-siht.)
- ~~Heini Manninen, CSC (siht.) (este)~~

Asiantuntijavieraat:

- Tanja Lahti, VM
- Heidi Innanen, VM

Muistio

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

- Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.21.
- Hyväksyttiin työjärjestys.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan ja keskustelumuistion hyväksyminen

- [2022-04-08 Tietovirta- ja sanastotyön koordinaatioryhmän kokous](#)
- Eduunin Confluence wiki suljettiin kriittisen tietoturvariskin vuoksi. Todettiin, että aiemman kokouksen muistioon voi tutustua ja lähettää kommentteja sihteerille kokouksen jälkeen.

3 TIHA-hankkeesta ajankohtaiskatsaus / Lahti (OKM) klo 9:00 - 9:45

- Lahti esitteli ajankohtaiset asiat työpakettikohtaisesti. Esitys on lähetetty kokouksen jälkeen sähköpostitse kaikille osallistujille.
 - **Työpaketti 2** käsittelee tiedon jakamisen ja tavoitettavuuden esteitä. On kehitetty tiedon jakamisen toimintamallia ja tuotu esille jakamiseen liittyviä velvoitteita. Julkaistu arviointimenetelmä, jonka avulla voidaan arvioida avattavaksi suunnitellun tietokokonaisuuden hyötypotentiaalia riskien ja kustannusten näkökulmasta. Arviointimenetelmää päivitetään syksyllä 2022. Siitä ei julkaista nykyistä "virallisempaa" versiota.
 - Yhdeksi merkittäväksi esteeksi laajemmalle käytölle on tunnistettu tiedon maksullisuus ja maksuttomuuden vaikutukset. JULKIHINTA-ryhmän loppuraportti asiasta julkaistaan 21.6.
 - Keskustelussa kysyttiin kuinka paljon erilaisia käytäntöjä tiedon maksullisuuteen liittyy?
 - Käytännöt ovat kirjavat ja tekijöitä paljon. Niitä käsitellään tulevassa raportissa. Maksuissa taustalla on maksuperustelaki, joka on jossain määrin jo ikääntynyt. Lakia kirjoitettaessa ei osattu esimerkiksi tunnistaa suoraan dataa. On hyvä huomata ettei maksuttomuus suoraan ratkaise tiedon hyödyntämisen haasteita.
 - Yksityiskohtainen tietopaketti on saatavissa DVV:n [avoindata.fi](#) -palvelusta.
 - **Työpaketti 3** käsittelee tiedon laatua, kuten esimerkiksi millaiset tekijät tekevät tiedosta laadukasta ja mitä tiedon laatu tarkoittaa. Tilastokeskuksen vetämänä kehitetään määritelmiä tiedon laatukselle. On myös perustettu kaikille julkishallinnon tiedon laadun kehittämisestä kiinnostuneille avoin *tiedon laadun yhteistyöverkosto*.
 - **Työpaketti 4** käsittelee julkisen hallinnon API-periaatteita. Tavoitteena on yhtenäistää rajapintakehitystä julkisessa hallinnossa pyrkien välttämään API-viidakko, jossa kaikki toteuttavat rajapintoja omalla tavallaan. API-periaatteet ovat informaatio-ohjausta eivät tiedonhallintalautakunnan suosituksia tai velvoittavia linjauksia. On silti hyvin toivottavaa, että näiden linjausten mukaisesti toimitaan (VM:n julkaisuja 2022:12).
 - DVV koordinoi työpainotteista verkostoyhteistyötä, jonka tavoite on tukea julkisen hallinnon rajapintatyötä. Yhteistyöhön ovat tervetulleita mukaan kaikki, joilla on konkreettista tarjottavaa rajapintakehitykseen.

- **Työpaketti 5** edistää tiedon semanttista yhteentoimivuutta. Siitä järjestettyyn kyselyyn saatiin 91 vastausta, joiden pohjalta kirjoitettu yhteenvetoraportti on luettavissa hankkeen verkkosivuilla. Semanttisen yhteentoimivuuden edistämisessä nojataan VM:n työhön.

4 Ajankohtaiskatsaukset Analytiikkajasto ja OKSA-sanastojaosto

4.1 Analytiikkajaoston katsaus / Kytölä (OKM)

- [Analytiikkajaoston kokoukset](#)
- Ei erityistä mainittavaa tässä vaiheessa.

4.2. OKSA-sanastojaoston katsaus / Huttunen (OKM)

- [OKSA-jaoksen kokoukset](#)
- Jaostot ovat tehneet huomattavasti töitä ja kauemmin kesken olleet käsittekokonaisuudet ovat edistyneet merkittävästi. Sen vuoksi syksyllä voidaan aloittaa uusia kokonaisuuksia. Kieliversioinnit edistyvät.

4.3. OPH:n asettaman koodisto- ja organisaatiopalveluryhmän katsaus / Nokkanen (OPH)

- [Organisaatio- ja koodistopalvelujen yhteistyöryhmä](#)
- Yhteistyöryhmä on keskustellut mm. taiteen perusopetuksen koulutussuorituksista sekä aloittaneen jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toiminnasta aiheutuvista laajennuksista oppilaitoskoodistoon. Jälkimmäinen hankkii opetusta mm. yksityissektorilta eikä koodisto tällä hetkellä kata sitä riittävän laajasti.

5 Tilastokeskuksen tarpeet suhteessa Kosken ja Vipusen kehittämiseen / Rautanen (Tilastokeskus)

- OKM-OPH-TK tapaamisen aiheiden käsittelyä jatketaan tarkemmin TIES- ja Vipunen-ryhmissä.
- Tilastokeskus näkee, että jatkossa voitaisiin luopua mahdollisimman laajasti TK:n omista täydennyskeruista, mikäli tietovarantoja pystytään kehittämään niin, että tarvittavat tiedot löytyvät täysin opetushallinnon tietovarannoista. Erityisesti mainittiin oppimisen tukeen ja tutkintoon johtamattomaan koulutukseen liittyvät erillistiedonkeruut.
 - Oppimisen tuen tietojen erillistiedonkeruu johtuu tietosuojaan liittyvistä asioista ja siitä pyritään pääsemään jollain aikavälillä pääsemään eroon.
 - Huttunen: VAPOS on tarkastellut erillistiedonkeruita ja oppimisen tuen osalta voitaneen hyödyntää Vardaa. Taustamuistioita ratkaisuehdotuksineen on laadittu.
- Keskusteltiin pidempään opetushallinnon ulkopuolisen koulutuksen järjestäjien tietojen sisällyttämisen tietovarantoihin (Ahvenanmaa ja poliisi /pelastus/turvallisuusala).
 - Alustavasti on keskusteltu Koski-lain voimaan tulemisesta soveltuvin osin myös Ahvenanmaalla, jossa on halu liittyä mukaan Koski-varantoon. Lainsäädännöllisiä esteitä pyritään ratkaisemaan. Virran puolelta liittymiselle ei ole esteitä.
 - Teknisesti tarvitaan yksityiskohtaisempaa selvitystä, koska tietosisältöä ei ole vielä tarkasteltu. Sekä pelastussektorin että Ahvenanmaan tapauksessa voidaan joutua laajentamaan tietomallia. Esimerkiksi Ahvenanmaalla on jossain määrin erilainen koulutus rakenne ja se edellyttää nykyistä laajempaa ruotsinkielistä palvelua.
 - Näiltä osin yksi ryhmä voisi valmistella molempia. Asiaa on käsitelty jo 2015–2016, jolloin tehdyt selvitykset ovat Eduunissa.
- Tilastokeskus kaipaa panostusta Kosken tietojen laadun kehittämiseen ja rahoitusta TK:n laatutyöhön.
 - Koskesta ei voida tällä hetkellä tuottaa EU:n edellyttämiä toisen asteen koulutuksen opiskelijoiden ainevalintatietoja eikä julkaisemaan niitä.
 - Nokkanen: Ongelma johtuu siitä, että Koskessa ainevalinta on kytketty suoritustietoihin eikä opiskelijaan, jolloin tietoa ei ole olemassa ennen suoritusten kirjautumista rekisteriin. Tämä on tyypiesimerkki tapauksesta, jossa varanto toteutetaan tietystä näkökulmasta (suoritusrekisteri), mutta myöhemmin ilmenee laajempia tietotarpeita, joihin varantoa ei ole suunniteltu.
 - Laatutyöstä voisi koota esimerkkejä muiden tuoreiden rekisterien osalta. Esimerkiksi tulorekisteri.
 - Vipuseen liittyvät asiat käsitellään kyseisen yhteistyöryhmän kanssa.

6 Muut ja ilmoitusasiat

6.1 Jäsenmuutokset Tietovirta- ja sanastotyön koordinaatioryhmän kokoonpanossa / Haapamäki (OKM)

- [2022-06-03 TIES:n jäsenistön päivittäminen](#)
- Liitettä ei käsitelty Eduunin sulun vuoksi.

6.2 OPH:n arkkitehtuuriselvityksen käynnistys / Nokkanen (OPH)

6.3. Tiedoksi: OKM:n digitalisaation visio, periaatteet ja tavoitteet kasvatuksessa, opetuksessa ja koulutuksessa 2022-2027 / Huttunen (OKM)

6.4 Opettajarekisteri-selvityksen tilannekuva / Haapamäki (OKM)

- Hallituskaudella ei tulla tekemään päätöksiä vain selvitys.

6.5 Koodistojen kehitystarve, tilanne edellisen kokouksen jälkeen / Rydman (CSC) & Loukkola (Tilastokeskus)

6.6 Syksyn TIES-kokousten aikataulutus, kolme kokousta

- Ehdotuksina:
 - pe 2.9. klo 9-11
 - ~~ke 26.10. klo 9-11 tai klo 14-16~~ ~~TAI~~ pe 28.10. klo 9-11

- ke 7.12. klo 9-11
- Kokousajat sopivat. Lähetetään kutsut

7 Kokouksen päätös

- Kokoukset valmistellaan laajennetulla sihteeristöllä, ehdotukset sisältöön voi tuoda esille Jukka Haapamäelle (pj.), Tomi Kytölälle, Tero Huttuselle, Laila Puraselle tai Heini Manniselle.
- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.